

1763

1660 3
3

EXERCITATIO POLITICA
DE
REPUBLICA
SIMPLICI ET MISTA IN
GENERE,

Quam
Publico Eruditorum examini subjiunt
PRÆSES
M. CHRISTIANUS FASEL-
TUS Oberav. Misnicus,

RESPONDENS
JOHANNES VVILDENIUS
Wilstriensis Hofsatus

*ad d. 14. Novemb. horis matut. in Auditorio minori
Anno M. DC. LX.*

WITTEBERGÆ
Ex Officina Typographica Johan; Haken.

Handwritten scribbles

כשם אדוני

DE
REPUBLICA SIMPLICI & MISTA
THESIS I.

Uam de REPUBLICA IN GE-
NERE haut ita pridem conscripsimus Dispu-
tationem, eam in praesenti pergere (descendē-
do nempe ad Ejus species) animus est. Non
enim, uti methodi lex svadet exactissima, in-
generalibus acquiescendum tantum est, sed
ad specialia quoque deveniendum, cum gene-

*degenera-
cia.*

ralium sine verâ ad specialiora applicatione nulla ferme sit co-
gnitio. Quid? quod omnia genera suam in speciebus videantur
habere perfectionem. Quare & Rempublicam nostram per li-
mitationem ad ejus species perficere in hac ipsâ dissertatiunculâ
voluimus.

THES. II. Ut a. methodicè procedamus, remque ab ipso, ut
ajunt, ovo incipiamus, juvat in antecessum de Reipubl: divisio-
ne breviter nonnulla praemittere. Scilicet, disquiremus primò,
an etiâ Respublica commodè dividi possit? & deinde, in quonam
illa divisio demum consistat? Paucis ad utrumque.

*degenera-
cia.*

THES. III. Priorem quod concernit quaestionem, eam o-
mninò affirmamus, & quidem hoc potissimum argumento: Si
forma Reipublicæ, quæ Ordo est, dividitur, sequitur, quod etiam
Respublica, tanquam formatum, dividatur, quia Respubl: à for-
mâ suâ dependere dicitur, quæ, quia ei dat esse, dat etiam distingui.
Jam v. certum est, quod forma Reipublicæ, Ordo nempe, divida-
tur: modò enim fluit ab uno, modò à pluribus uno principio, im-

A a

modò in-

mò interdū etiam totum populum, ceu caput aliquod respicit. E
& inde Respublica dividenda est, cū, mutatā formā, non pos-
sit res ipsa non pati mutationem, & pro formę conditione & sta-
tu iudicium fiat de ipsa essentia. Adeoque hætenus nemo dubi-
tare facile potest & debet, an etiam Respublica dividatur, cū res
manifesta sit & ab ipsis etiam Politicis adprobata.

THES. IV. Hinc potius ad posteriorem quæstionem, quæ
magis dubia videtur, progrediemur. Quærimus a. in illā, in quo-
nam demum Reipublicæ divisio consistat? vel, unde de sumenda
sit? Certant hic autores Politici, variique varia loquuntur. Non-
nulli à Divitiis & paupertate Respublicas in Aristocratiam & De-
mocratiam distinguunt. Cujusmodi sunt Plato in Polit. Mon-
tecat: 3. Polit. in Schol. text. 50. & alii. Verū quā absurda ho-
rum sit sententia vel inde constare potest, quod, quemadmodum
ad essentiam boni Tibicinis, Medici aut Choragi, (quo simili utitur
Clariss. Arnif. vir in Politicis supra invidiam exercitatus lib. 2. Po-
lit. c. 7. n. 9.) divitiæ nihil faciunt; ita etiam ad Rempublicam.
Quod enim externum est, illud ipsius rei constituendæ essentiam
minimè ingreditur. Divitiæ v. sunt externæ, non tantum Plato-
nicorum & Stoicorum, Cic: de Finib. & in Tuscul. Senec. epist.
9. 88. 119. verum etiam Aristotelis, universæ Philosophiæ Parentis,
testimonio 3. Pol. c. 8. Et quid dicam de Paupertate? Fuitne Ro-
manorum Respubl, cū, Carthagine nondum debellatā, ferreis
præ inopiā uteretur annulis, Respublica? Maximè. Fuerēne Re-
ges pauperes Macedoniæ Reges? non minus fuere ac olim Rex
Persarum, Rex Regum & Consanguineus DEorum, uti ita voca-
tur ab Herodot: lib. 2. supplem. ad Q. Curt. Quid? quod si virium
quid huc afferret prælibata opinio, cur non etiam Rerumpubl:
formæ æque distinguerentur à Prudentia & Rusticitate, à iustitia
& iniustitia &c. si hac illæve stipati essent imperantes. Remanet
ergò, quod à divitiis & paupertate Respubl: non sint distinguen-
dæ, eò, quod essentiam earum non ingrediantur.

THES. V. Alii v. Reipublicæ divisionem à virtutibus & vi-
tiis desumi debere statuunt. Unde Rempublicam etiam in Oli-
garchiam & Democratiam dividunt. Verum & horum senten-
tia im-

ia improbat ur, quia infinitæ sunt vittutes, infinita etiam vitia. Jã v. si respectu virtutum & vitiorum Politia essent dividendæ, infinitæ quoque forent. At v. hoc est contra omnem rationem & experientiam, quod infinitæ sint Respublicæ, siquidem duæ tantum dantur Respublicæ, simplex & mista, quæ Rempublicam dividūt. Dividunt a. eam non secundum Qualitates, secundum quas nunquam dividendâ est, sed secundum essentiam, quia dicunt, quod ordo imperandi modo indivisim fluat ab uno secundum omnem suum statum: modò v. divisionem admittat, nec quoad omnia ex conjuncto principio descendat.

THES. VI. Ex quibus nunc facile colligere possumus, unde essentialis Rerumpublicarum divisio sumenda sit. Non aliunde, nisi à numero imperantium. Quando enim iste indivisim fuit à summâ potestate, tunc oritur Respublica simplex; quãdo a. divisim, tunc constituitur mista. De quâ divisione præsens hæc nostra disputatiuncula tractat.

THES. VII. Quod igitur attinet Rempublicam simplicem, illa ab Excell: Dn. D. Wendelero, Præceptore nostro observantissimo ita definitur: Simplex Respublica est, ubi summa potestas est penes unum, vel penes uno plures indivisim. Definitum est Respublica simplex. Ubi notandum, quod non sit incomplexum, hoc est, non uno constet termino; sed complexum. Constat enim duobus terminis, eum propter defectum vocabulorum uno vocabulo commodiori explicari nequeat, siquidem plura dantur entia, quàm entium noemata, uti aliàs constat. Manet nihilominus tamen res una & simplex, licet vel maximè duplici termino exprimatur. Id quod etiam ex aliis exemplis passim demonstratur.

THES. VIII. Vocatur a. Respublica simplex, quod circa Definiti explicationem monendum quoque videbatur, (1) non ratione Subjectorum, ac si omnis Majestas penes unum tantum residere debeat, cum plures etiam in Republicâ simplici possint imperium suscipere, ut: in Aristocratia & Politia &c. neque (2) ratione Objectorum, q. sc: circa unum tantum jus Majestatis, aut circa unum subditum simplex Respubl, versetur, cum in qua-

libet Republicâ simplici plura Majestatis jura, pluresvè subditi re-
periantur. Neque (3) ratione locorum, q̄s. conjunctim & indi-
visim in uno tantū loco exerceatur, cūm qualibet Respubl: sim-
plex ad plurima sese loca extendere possit. Sed (4) quoad for-
mæ suæ statum, quæ simplex vereque indivisa est, siquidem Ordo,
utpote forma, indivisim à summis ad ima, h. est, à summâ Maje-
state ad infimos etiam subditos fluit.

THES. IX. Hæc de Definito, sequitur nunc Definitio. Re-
solvitur a. illa in Genus & Differentiam. Genus quod concer-
nit, illud quidem in Definitione positum expressè non est; penitus
tamen non omissum, quin potius præmissum est. Definitum e-
nim quia complexum est, adeoque generali & speciali constat ter-
mino, non opus est, ut semel adhuc Respublica repetatur, cūm in
Definito jam jam includatur. Differentia consistit in his verbis:
Ubi summa potestas est penes unum, vel penes uno plures indivi-
sim. Indivisio ergo potestatis differentiam specialem s. forma-
lem Reipublicæ simplicis rationem constituit. Quod non tan-
tum ex ipsâ appellatione, verum ex mixtæ quoque oppositione,
probari potest. Quicquid enim simplex est, illud eo pacto, quo
simplex est, indivisum est. Cūm a. Rerumpubl. forma simplex
sit, non obscure ex eo colligitur, quod, quod dici requirat inesse,
potestatis hujus indivisio reverà pro formali sit habēda, alias sim-
plex appellari non posset. Evincit etiam hoc mixtæ oppositio,
Quemadmodum enim ibi divisio ejus formale constituit; ita vi
oppositorum in simplici formale est indivisio, cūm de oppositis
oppositæ tantū valeant formales rationes. Patet ergo, quod
in indivisione potestatis formale Reipublicæ, simplicis consi-
stat.

THES. X. Dividitur a. Respublica simplex in Monarchiā, O-
ligarchiā & Democratiā. Quæ divisio generis in species est. Respu-
blica n. simplex est genus, Monarchia, Oligarchia & Democratia
sunt species. Et quod Respublica simplex in tres ejusmodi species
rectè dividatur, exinde probari potest, quia quilibet Reipublicæ
statu, qui publicam quærit utilitatē, quærit illam vel per unū, &
sic eva-

sic evadit Monarchia; vel per paucos, eosdemque optimos, unde Oligarchia; vel per multos, unde tandem Democratia oritur. Vid. Aristot. lib. 3. Polit. c. 3. Cas. lib. 3. Sphær. Civit. c. 5. Id quod etiam Cicero lib. 2. de Divinat. confirmare videtur, quando ita scribit: se à Platone (Mose illo Attico) Philosophiâq; didicisse, Respublicas tum à principibus teneri, tum à populis, aliquando à singulis. Quo etiam Græci plenis approperasse velis videntur, nisi quod in nominibus non per omnia consentiant. AEschinas ita dicit: Apud omnes homines tres esse Politias: *Τυρανίδα, Ολιγαρχίαν καὶ Δημοκρατίαν*. Idem etiam Isoerates, Herodotus & alii statuunt. Dissentiunt ergo in hoc saltem à nobis, quod *Τυρανίδα* pro Monarchiâ ponant, in re ipsa v. nobiscum conveniunt. Vocabulum enim Tyrannidis olim non adeo exosum, ut hodie quidem, habebatur; sed denotabat talem potestatem, qualis hodie Regum potestas est. Hinc etiam Tyrannus iste habebatur, qui potestate perpetuâ in eâ civitate fuit, quæ libertate usa est. Vid. Cornel. Nep. in Mitiad. Unde nunc apparet, quod Tyrannis veteribus nihil aliud fuerit, quàm nobis hodie Monarchia; adeoque hæcenus Monarchiæ æquipollere dicitur.

THES. XI. Conveniunt a. hæ tres simplicis Reipubl. species omnes in eo, quod publicæ tantum salutis & boni in iis habeatur ratio. Nam & Rex boni pastoris instar est. Sicuti enim Pastor non sibi, sed gregi consulit; ita Rex non suum commodum attendit; sed quid è civium re futurum sit, unicè prospicit. Idem in Aristocratiâ usu venit, ubi pauci virtute omnium rerum pulcherrimâ præstantes, omnes suas actiones & consilia eò dirigunt, quo publicum commodum juvetur & promoveatur. Idem denique in Democratia evenit, in qua maxima pars civium, cui ad Rempublicam gerendam patet accessus, communem utilitatem sibi propositam habet.

THES. XII. Enimverò objiciunt hic communiter contra ternarium huncce Rerumpubl. simplicium numerum, quod insufficientis sit, cum ipse Philosophus in Polit. lib. 4. c. 2. eundem senarium statuerit. Sed Resp. quod mentem Philosophi planè

planè non assequantur. Ipse enim in citato loco agit de simplicibus Rebuspubl. tam rectis quàm corruptis; adeoque non dicit, quod sex sint Respubl. rectæ; neque etiam, quod sint sex corruptæ, sed in genere dicit, quod Respubl. simplices sint vel rectæ, vel corruptæ: Et licet etiam vel maximè sex statueret, inde tamen non sequeretur, quod istæ sex essent vel rectæ, vel corruptæ, cum expressè ibi dicat, quod tres sint rectæ, totidemque corruptæ. Quæ tres rectæ totidemque corruptæ conjunctim sumptæ sex postmodum constituunt. Quo sensu & Aristoteles sex ibi Rerumpubl. species accipit & statuit.

THES. XIII. Nec prætereà est, cur aliquis denuò hîc objiciat, quod i. Rhet. c. 8. quatuor tantum Respubl. Aristoteles statuatur, videl. Monarchiam, Aristocratiam, Oligarchiã & Democratiam. Comprehendit enim ibi, sicuti ipsemet innuit, sub Monarchiã Regnum & Tyrannidem, nomine v. Democratia Politiam s. Rempublicam strictè sic dictam. Ut ita Rerumpubl. species tam rectas, quàm corruptas ex vulgi sententia recensuisse ibi videatur.

THES. XIV. Habet nihilominus tamen Johan. Bodinus lib. 2. de Repub. aliquid, quod pro more suo nobis opponat. Scilicet regerit hoc, quod, si hæc Aristotelis allata divisio admitteretur, istud inde sequatur, infinitas etiam alias Rerumpubl. divisiones eodem profus modo constitui posse, v. g. à robore corporis, ab opibus, à formâ. Verum cariosa ejus est consequentia. Non enim hæc res adeò immutant Respubl. si publici vel privati commodi habeatur ratio. Cum enim in hac Respubl. divites, in alia etiam pauperes imperio præficiuntur, id sane, fatente ipso Philosopho lib. 3. Polit. non adeò multum semper diversitatis in bonâ Respubl. parit. Idem quoque de forma corporis & robore esto judicium. Falso igitur hæcenus allatam Aristotelis divisionem absurditatis postulat Bodinus. Legitima illa est & à communi Dd. suffragio & applausu recepta & comprobata.

THES. XV. Sed, ne nimium pro instituti nostri ratione simplicibus Rebus pub. in morem, ad Mistas nos nunc convertimus. Ac ne, quicquid imposterum de Respubl. mista dicetur, collabi

collabi necessum habeat, si nonnulli, quod intendunt, obtineant, mistam Remp. dari non posse, operæ pretium erit, hinc initium facere, & quæ Aristotelis hac de re sententia sit, in vestigare. Qui quidem tantum abest, ut dari eam posse inficias eat, ut potius ipse modum quendam mistionis lib. 4. Polit. c. 9. præscribat, & quod amplius est, illam Rempublicam, quæ ex partibus concreta sit, ceteris meliorem pronunciet lib. 2. Pol. c. 4. Cui igitur sententiæ nos quoque acquiescimus, eamque dicimus Rempublicam mistam, ubi penes plures summa potestas est divisim, vel, quod idem est, ubi diversis ordinibus diversa Majestatis jura competunt.

THES. XVI. Hic ante omnia explicandum nobis est, qua ratione Respublica vocetur mista. Non ergò vocatur Respubl. mista (1) ratione hominum, quæ, nempe homines mistam eam cõstituerent, siquidem & in societatibus simplicibus mariti & uxoris, Domini & servi, Parentum & liberorum mistio aliqua datur, unde tamen Respublica nullatenus mista vocatur. Neque (2) ratione societatum, cum in qualibet etiam familia societatis conjugalis & herilis, quibus & additur paterna, requiratur conjunctio. Neque (3) ratione pagorũ & oppidorũ, quæ, licet in plerisque fere regionibus commisceantur mistam tamen non exinde statim Rempublicam constituunt. Neque (4) ratione statuum, ac si diversi status, vel imperantium l. parentium; vel divitum vel pauperum; vel equaliũ vel inæqualiũ mistionẽ ejusmodi parerẽt, quã Respubl. postmodũ mista appellaretur. Si enim hoc cõcederetur, nõ posset non concedi quoque, omnem Rempublicam esse mistam, cum in qualibet Republ. istiusmodi hominum status reperiuntur. Neque (4) ratione ipsius Majestatis, quia non alia Majestas in mistam, quã in simplici Republ. dominatur. Sed (6) ratione formæ Majestatis enim, (utpote in quam monente B. D. Jacob. Mart. in Polit. lib. 2. c. 16. p. 571, oculos illum, qui de mixtione Rerum publ. agere vult, oporteat deflectere), aliã formã diffunditur per intermedios Magistratus in universos subditos, nim: divisim; non v., sicut in simplici fit, divisim.

THES. XVII. Cùm igitur pateat, quã ratione Respubl. mista vocetur, non immeritò quærimus hic, in quo tandem ratio mistio

B

nis,

his consistat? Nos, ne nimii nobis simus, responde mus statim, duplicem esse mixtionis rationem. Alia est æqualis, si nim: æqualiter jura Majestatis dividantur, ut alius ordo hæc, alius illa, tertius deniq; alia habeat ita temperata, ut nulla pars prævaleat: Alia inæqualis, ita tamen, ut perierit simplicium rerum publicarum, natura. Sæpe enim inter simplices Respublicas inveneris, quæ ob crebras mutationes alieni quidpiam admistum habeant; quamdiu tamen adeo non miscentur, ut formam simplicem amiserint, mixta non sunt dicendæ.

THES. XVIII. Egregium certè in hunc sensum simile adducunt Politici ex rebus naturalibus. Ut enim, inquit illi non, qualibet Elementorum vel alteratio vel confusio, sed tantum ejusmodi coalitus, in quo formæ Elementorum ita franguntur ac minuuntur, ut in tertiam quandam à simplicibus planè diversam desinant, mixtum corpus efficit & constituit, referente ex Arist. lib. 1. de Generat. & Corrupt. B. Dn. D. Jacob. Mart. in Polit. lib. 2. c. 16. p. 570. Sic neq; qualibet Rerum publ. vel alteratio vel confusio statim mixtum facit imperium; sed ejusmodi tantum, ubi ipsæ formæ accuratè hætenus distinctæ & separatim consideratæ & explicatæ ita permiscentur, ut in tertiam à simplicibus istis distinctam abeat.

THES. XIX. Interim v. non negamus, plures adhuc esse Reipublicæ mixtæ modos, cum fieri etiam aliquando possit, ut duo solum formæ, nunc tres, inter se misceantur. Quod quidem sub certas leges revocare, quænam, Majestatis jura huic vel illi ordini sint concedenda, cum nec Aristoteli factitarum sit, hinc non satis tutum putamus, nostri ingenii ductum sequi. Est enim prudentia politica, & vix in rebus certis præceptorum perpetuitatem admittit. Unde pro loci, temporis, populi aliarumque circumstantiarum mutatione mixtio prudenter erit suscipienda. Hac tamen adhibita cautela, ut de mixtione semel institutâ certæ ferantur leges, quas fundamentales vocari consueverunt, ne quotannis mixtionis formæ mutationes subire habeat necessum. Omnis enim mutatio ut in Republica valde est periculosa; ita cum primis in mixta Rep. maximis periculis est obnoxia.

THES.

THES. XX. Haecenus explicata est Reipublicæ mi-
stæ Definitio, nunc explicanda quoque est Divisio. Sed brevi-
ter. Dividitur a. Respublica mista in rectam & corruptam,
æque, ut simplex dividitur. Fundamentum hujus divisionis
petitur à fine, quem imperantes intendunt. Si totius civita-
tis salutem intendunt, oritur Respubl. mista recta; si v. pri-
vatum tantum respiciunt & quærunt commodum, eoque sub-
ditorum opes vel operibus publicis, vel tributis, vel bellis con-
terminis minuunt, oritur corrupta.

THES. XXI. Quod attinet Rempubl. mistam rectam,
oritur ista ex simplicium formarum (1) Regni cum Aristocra-
tia conjunctione & commistione, quando sc. summæ Majesta-
tis jura alia sunt penes unum, alia penes *ἀριστοκρατίας*, ita
tamen, ut in omnibus salus publica observetur. Cujusmodi
Monarchiæ & Aristocratiæ mixtura in Israëlitico olim Re-
gno, propter Synedrion, s. septuaginta Seniorum, quos & Re-
ges ipsi metuerunt, reperiebatur: (2) oritur ex Regno & De-
mocratia, quando summæ potestatis jura quædam sunt penes
Monarchiam, quædam penes universam multitudinem, ita, ut
utrobique boni publici cura habeatur. Qualis olim status
fuit Romæ, posteaquam Servius Tullius populo multa permi-
sit. (3) Constituit mistam Rempublicam rectam Aristocratiæ
& Democratia, quando penes *ἀριστοκρατίας* alia Majestatis
jura, alia iterum penes universum populum, ita, ut iterum cō-
modum publicum inde quæratur. Istiusmodi Respublica in
plerisque urbibus majoribus, ubi Mercatores & ditiores ci-
ves omnes participes quoque esse cupiunt rerum gerendarū,
hodie viget. (4) Denique simul ex omnibus tribus formis,
Regno, Aristocratiâ & Politiâ, quâdo nēpe alia Majestatis jura
penes Regem, alia penes Optimates, alia iterum penes uni-
versum populum reperiuntur, recta Respubl. mista constitui-
tur. Ex qua Lacedæmoniorum olim Respublica constituisse pu-
tatur.

THES. XXI. Similiter sese res habet cum Republicâ
mista corruptâ. Ea enim existit modò ex Tyrannide &
Oligar-

Oligarchia, modò ex Tyrannide & Democratia, modò ex Oligarchiâ & Democratia, modò denique ex Tyrannide, Oligarchia & Democratia simul. Quod autem propter angustiam pagellarum hac vice pluribus persequi non possumus. Forsan dabitur de his differendi aliàs commodior locus. In his ergò meliora interim monenti usque parere parati acquiescimus.

SOLI DEO GLORIA!

Solve ratem, FASELTE, piam, da carbasa
ventis,
Et clavum facili flectere disce manu!
En placidi sufflant Zephyri, portumque mi-
nantur
Optatum. Felix, cui mare & aura favet.

avged.

Johannes Ericus Ostermannus,
P.P.

WITTENBERG, Diss., 1660

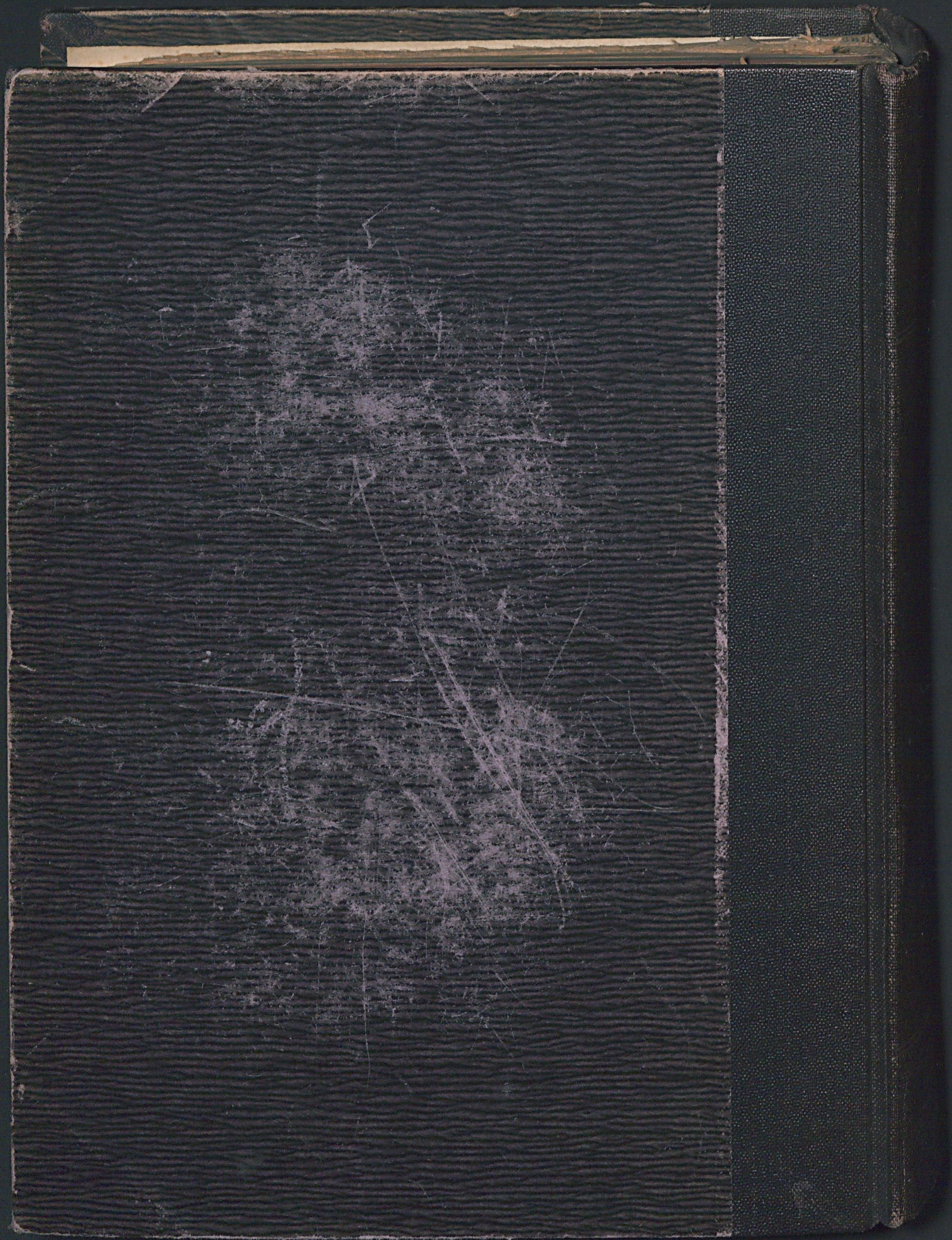
ULB Halle 3
003 484 572

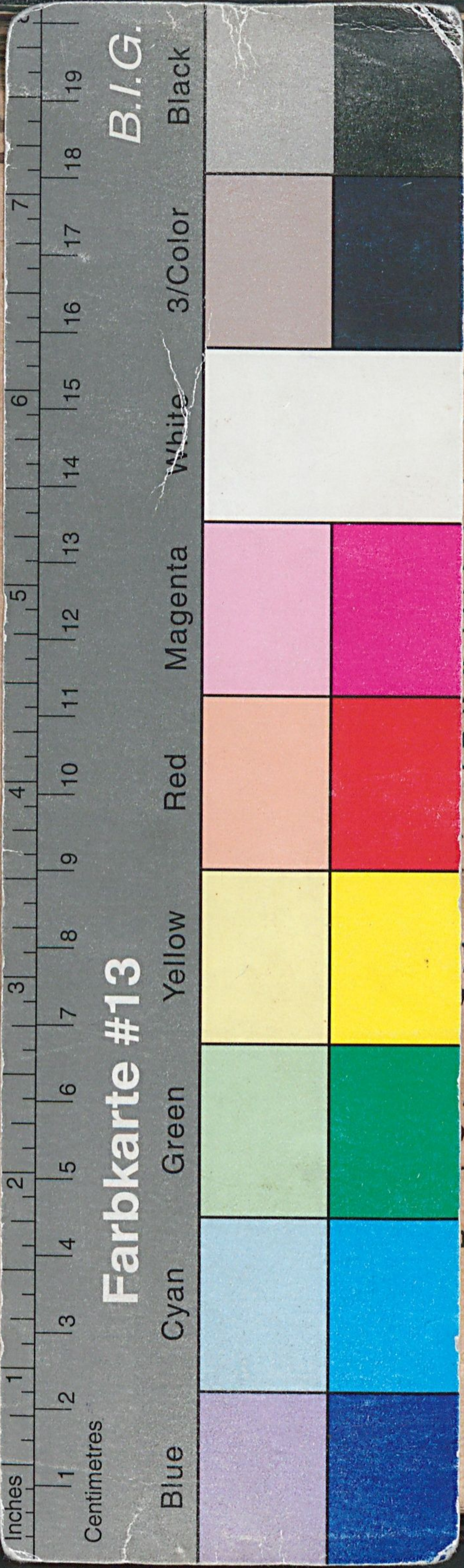

SB

1011

1660 3 19 3

D POLITICA
 BLICA
 MISTA IN
 RE,
 examini subjiunt
 SES
 NUS FASEL-
 . Misnicus,
 DENS
 VILDENIUS
 Hofatus
ut. in Auditorio minori
 C. LX.
 ERGÆ
 ica Johan; Haken.